

Sygn. akt VU 130/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku T. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 31 grudnia 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 130/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy T. C. prawa do emerytury.

W odwołaniu z dnia 22 stycznia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości przez przyznanie T. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, iż wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy szczególnych warunkach, gdyż pracował na stanowisku malarza w okresie:

- od 31 maja 1972 roku do 31 marca 1976 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w R.;
- od 7 maja 1976 roku do 14 czerwca 1984 roku w fabryce (...) w R. oraz
- od 16 czerwca 1984 roku do 28 sierpnia 1991 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania z uwagi na to, że stanowisko malarza nie jest wymienione wśród rodzajów prac uprawniających do nabycia prawa do emerytury wymienionych w wykazie A lub B załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., a nadto wnioskodawca nie dysponuje świadectwami pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo organ podniósł, że w czasie zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. od 16 czerwca 1984 roku do 28 sierpnia 1991 roku wnioskodawca był członkiem tej Spółdzielni, co wyklucza zaliczenie tego okresu do pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. C., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 5 grudnia 2013 roku, wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

T. C. legitymuje się 25-letnim stażem ubezpieczeniowym. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia (okoliczności bezsporne).

W okresie od dnia 31 maja 1972 roku do dnia 31 marca 1976 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w R.. Początkowo wnioskodawca był zatrudniony jako pomocnik malarza, a od dnia 1 maja 1973r. do końca zatrudnienia na stanowisku malarza.

(dowód: świadectwo pracy k. 36 akt, zaświadczenie z dnia 27.11.2013r. – k. 38, zaświadczenie kwalifikacyjne – k. 40 akt, skierowanie - k. 41 akt, angaż z dnia 28 maja 1973r. – k. 39 akt)

Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w R. zajmowało się budowaniem obiektów rolniczych (tj. chlewnie, szklarnie, magazyny) oraz bloków.

Do stałych obowiązków wnioskodawcy należało malowanie konstrukcji stalowych nowo wznoszonych obiektów, malowanie ścian zewnętrznych budynków, malowanie balkonów, malowanie ścian wewnątrz budynków, malowanie okien i drzwi, malowanie posadzek. Konstrukcje stalowe wnioskodawca malował minią. Wnioskodawca malował minią (która służyła jako podkład) także metalowe ściany hali, które następnie malował farbami nitrocelulozowymi. Minia jako podkład była używana przez wnioskodawcę również do malowania balkonów. Po pomalowania balkonów minią, wnioskodawca nakładał inne farby: olejne, klejowe, chlorokauczukowe. Natomiast ściany wewnątrz budynków wnioskodawca malował farbami emulsyjnymi lub wapiennymi, a drzwi i okna farbami olejnymi.

Prace przy użyciu farb miniowych zajmowały wnioskodawcy około 70% jego czasu pracy, a pozostałe 30 % to prace malarskie polegające na malowaniu ścian, okien oraz drzwi przy użyciu innych niż minia farb tj. olejnych, wapiennych, klejowych, chlorokauczukowych. Wnioskodawca część prac malarskich wykonywał na wysokości tj. malując konstrukcje stalowe.

(dowód: zeznania świadków: J. S. protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 od minuty 11.33 do minuty 18.11 , zeznania świadka M. K. protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 od minuty 18.57 do minuty 27.11, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 od minuty 55.34 do minuty 1.12.20)

Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w R. nie wystawiło wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

W okresie od 7 maja 1976 do 14 czerwca 1984r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w R. na stanowisku malarza.

(dowód: umowa o pracę z dnia 1.09.1983r. – akta osobowe, świadectwo pracy z dnia 12 czerwca 1984r. – akta osobowe)

Przez cały ten okres wnioskodawca pracował w brygadzie remontowo- budowlanej jako malarz na hali produkcyjnej. Na hali znajdowało się kilka wydziałów produkcyjnych oddzielonych od siebie metalowymi siatkami. Wnioskodawca pracował na wszystkich wydziałach tj. na odlewni, hartowni, montowni mostów napędowych, narzędziowni i wypożyczalni narzędzi. Do obowiązków wnioskodawcy należało malowanie konstrukcji stalowych podtrzymujących hale, czyszczenie i malowanie maszyn produkcyjnych, malowanie siatek metalowych , metalowych barierek oraz ścian hali.

Malowanie maszyn (było ich około 100) i konstrukcji metalowych odbywało się w Fabryce raz na 2 – 3 lata. Przed ich pomalowaniem wnioskodawca musiał wyczyścić maszyny rozpuszczalnikiem. Maszyny były malowane farbami olejnymi. Ściany wnioskodawca malował przy użyciu farb olejnych (lamperie) i wapiennych.

Farb miniowych wnioskodawca używał jako podkładu przy malowaniu metalowych barierek oraz konstrukcji stalowych. Po nałożeniu minii malował konstrukcje metalowe i barierki farbami olejnymi. Prace przy użyciu minii zajmowały wnioskodawcy około połowy obowiązującego go czasu pracy.

Wnioskodawca większość prac malarskich wykonywał na hali podczas ruchu maszyn produkcyjnych. Natomiast gdy były do wykonania prace malarskie, które wymagały zatrzymania produkcji, wnioskodawca wykonywał je w porze nocnej. W takim charakterze pracował na odlewni.

(dowód: zeznania świadków nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 T. J. od minuty 27.12 do minuty 34.00 oraz świadka R. K. od minuty 34.00 do minuty 42.41 , zeznania wnioskodawcy od minuty 55.34 do minuty 1.12.20 w aktach sprawy, świadectwo pracy k.13, zaświadczenie k.14, akta osobowe wnioskodawcy- skoroszyt)

Fabryka (...) w R. nie wystawiło wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

W okresie od 16 czerwca 1984 roku do 26 sierpnia 1991 roku T. C. był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. na stanowisku malarza w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 16.08.1991r. – akta osobowe)

Wnioskodawca od dnia 16 czerwca 1984r. do dnia 30 czerwca 1991r. pracował w charakterze malarza i zajmował się malowaniem wewnątrz budynków mleczarni oraz hal produkcyjnych na rzecz innych zakładów.

W okresie letnim pracował przy malowaniu budynków mleczarni. Budynki te były malowane przy użyciu farb olejnych (emulsyjnych) i wapiennych.

Natomiast w pozostałym okresie malował hale produkcyjne należące do (...) w R. (przedsiębiorstwo to zajmowało się produkcją mebli). Wnioskodawca malował ściany farbami olejnymi (emulsyjnymi) i wapiennymi, maszyny stolarskie farbami olejnymi. Farbami miniowymi, służącymi jako podkład, wnioskodawca malował tylko konstrukcje stalowe. Prac przy użyciu farb minowych było mniej, niż prac przy użyciu innych farb.

(dowód: zeznania świadków- nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 W. N. od minuty 42.41 do minuty 50.40 oraz świadka A. K. od minuty 51.14 do minuty 54.57 , zeznania wnioskodawcy T. C. od minuty 55.34 do minuty 1.12.20 w aktach sprawy, świadectwo pracy k.15 -16, wyciąg z informatora centralnego związku rolniczych spółdzielni produkcyjnych k.17-22, w aktach sprawy)

Wnioskodawca od dnia 30 października 1984r. do dnia 26 sierpnia 1991r. był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K.. Wnioskodawca z tytułu członkostwa posiadał udział w podziale zysków oraz uczestniczył w walnych zebraniach Spółdzielni. Wnioskodawca był wynagradzany według zasad obowiązujących dla członków spółdzielni w danym roku kalendarzowym.

(dowód: deklaracja członkowska z dnia 30 .10.1984r. – k. 87 akt, zeznania wnioskodawcy T. C. nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku k.82 od minuty 55.34 do minuty 1.12.20 w aktach sprawy, pismo wnioskodawcy z 26.08.1984r. o wykreślenie z członków spółdzielni – akta osobowe)

Od dnia 1 lipca 1991r. do 26 sierpnia 1991r. wnioskodawca z uwagi na brak robót w grupie remontowo budowlanej pracował na portierni w charakterze portiera.

(dowód: pismo z dnia 1 lipca 1991r. , pismo z dnia 26.08.1991r. – akta osobowe)

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w K. nie wystawiła wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach tj. od 31 maja 1972 roku do 31 marca 1976 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w R., od 7 maja 1976 roku do 14 czerwca 1984 roku w Fabryce (...) w R. oraz od 16 czerwca 1984 roku do 28 sierpnia 1991 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K., był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w w/w okresach tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornych okresach pracował w szczególnych warunkach, gdyż nie dysponował on świadectwem pracy w szczególnych warunkach. Wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika,

aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach. To na nim zatem spoczywał ciężar wykazania, że taką pracę wykonywał.

Charakter pracy wnioskodawcy w okresie zatrudnienia **w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w R. od dnia 31 maja 1972 roku do 31 marca 1976 roku** Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: J. S. i M. K. oraz wnioskodawcy, a także dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych. Świadczenie pracowali w takim samym charakterze jak wnioskodawca, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do jego codziennych i stałych obowiązków. Z zeznań świadków korespondujących z zeznaniami skarżącego wynika, że do stałych obowiązków wnioskodawcy należało malowanie konstrukcji stalowych nowo wznoszonych obiektów, malowanie ścian zewnętrznych budynków, malowanie balkonów, malowanie ścian wewnątrz budynków, malowanie okien i drzwi. Wnioskodawca w/w prace malarskie wykonywał przy użyciu różnych farb. Wyłącznie przy użyciu mini służącej jako podkład skarżący malował jedynie konstrukcje stalowe, metalowe ściany hali i balkony. Natomiast inne prace malarskie były wykonywane przy pomocy farb olejnych (emulsyjnych) i wapiennych. Również konstrukcje metalowe, hale metalowe i balkony wnioskodawca po nałożeniu minii malował innymi farbami. Prace przy użyciu farb miniowych zajmowały wnioskodawcy jak sam przyznał około 70% jego czasu pracy, a pozostałe 30 % to prace malarskie polegające na malowaniu ścian, okien oraz drzwi przy użyciu innych niż minia farb tj. olejnych, wapiennych, klejowych, chlorokauczukowych.

Do prac w szczególnych warunkach ustawodawca wbrew stanowisku skarżącego nie zaliczył wszystkich prac malarskich, a jedynie malowanie minią. Tymczasem skarżący nie malował minią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – co jest warunkiem niezbędnym do uznania danej pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (tak por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272 oraz z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10, LEX nr 901652) - gdyż oprócz prac przy użyciu tej szkodliwej dla zdrowia farby, malował także innymi farbami, które nie miały tak szkodliwego wpływu na jego zdrowie jak minia.

Dodatkowo należy podnieść, że malowanie minią zostało wymienione jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A dziale III poz. 72, który dotyczy hutnictwa i przemysłu metalowego . Natomiast wnioskodawca w spornym okresie od dnia 31 maja 1972 roku do 31 marca 1976 roku nie był zatrudniony w branży hutniczej ani w przemyśle metalowym, a w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w R., czyli branży budowlanej. Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, stwierdził, że wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.”). Również w wyroku z dnia 3 czerwca 2008r., IUK 381/07 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przyporządkowanie określonej pracy do określonej w wykazie branży przemysłowej ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w warunkach szczególnych, gdy uciążliwość i szkodliwość pracy dla zdrowia wynika właśnie z jej branżowej specyfiki. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2012-05-08, II UK 25/12, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z 2012-03-19, II UK 166/11, Legalis; postanowienie Sądu Najwyższego z 2012-03-14, I UK 406/11, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z 2011-05-19, III UK 174/10).

Zgodnie z tym stanowiskiem, które Sąd w całości akceptuje, zatrudnienie wnioskodawcy w branży budowlanej oznacza, że tylko wykonywanie prac wymienionych w wykazie A przyporządkowanych do tej branży uprawnia do zaliczenia ich do prac w szczególnych warunkach. Prace w budownictwie i przemyśle budowlanym wymienione są w wykazie A w dziale V. Wśród wymienionych tam prac wnioskodawca wykonywał jedynie prace malarskie konstrukcji na wysokości (poz. 6). Nie mniej prac tych skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co uniemożliwia – jak wyżej podniesiono - zaliczenie spornego okresu do szczególnego stażu pracy. Oprócz bowiem malowania konstrukcji na wysokości, wnioskodawca malował maszyny produkcyjne, ściany, drzwi, okna, balkony, które nie są zaliczone do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział V.

Brak również podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy na stanowisku malarza **od 7 maja 1976 roku do 14 czerwca 1984 w Fabryce (...) w R.** Z zeznań świadków: T. J. oraz R. K. wynika bowiem, że farb miniowych wnioskodawca używał jako podkładu przy malowaniu metalowych barierek oraz konstrukcji stalowych. Nie były to jednak stałe obowiązki wnioskodawcy. Oprócz bowiem tych prac do jego obowiązków należało także czyszczenie i malowanie maszyn produkcyjnych, malowanie siatek metalowych oraz ścian hali produkcyjnej, do czego skarżący używał innych niż minia farb, a mianowicie farb olejowych (emulsyjnych) oraz wapiennych. Co więcej również uprzednio pomalowane minią konstrukcje metalowe i barierki wnioskodawca także pokrywał farbami olejnymi. Prace przy malowaniu minią zaliczone do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A działem III poz. 72 zajmowały wnioskodawcy – jak wynika z zeznań świadków i wnioskodawcy - około połowy obowiązującego go czasu pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w połowie obowiązującego pracownika czasu pracy, nie jest wystarczające do zaliczenia danego okresu do pracy w szczególnych warunkach. Tylko praca zaliczona do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A lub B wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jest pracą w szczególnych warunkach uprawniającą do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Pracy wnioskodawcy nie można także zaliczyć do prac wymienionych w wykazie A dział XIV poz 25 tj. prac budowlano-remontowych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Wnioskodawca wykonywał wprawdzie prace remontowe, do których należy zaliczyć prace malarskie, ale wykonywał je nie tylko na oddziałach produkcyjnych będących w ruchu (w czasie produkcji), jak tego wymaga ustawodawca, ale także podczas postoju maszyn (w porze nocnej). Niektóre bowiem prace malarskie nie mogły się odbywać podczas produkcji. Poza tym wnioskodawca wykonywał prace malarskie na wszystkich oddziałach produkcyjnych, a nie na każdym oddziale byli zatrudnieni pracownicy, którzy wykonywali prace w szczególnych warunkach. I tak, za pracowników w szczególnych warunkach można z pewnością uznać pracowników hartowni i odlewni. Nie mniej na odlewni wnioskodawca pracował - jak sam zeznał - w porze nocnej, gdy ruch maszyn był wstrzymany, co wyklucza uznanie pracy wnioskodawcy na odlewni za pracę na oddziale będącym w ruchu. W szczególnych warunkach nie pracowali natomiast pracownicy montowni mostów napędowych, narzędziowni i wypożyczalni narzędzi, gdzie również wnioskodawca świadczył pracę. Tylko zatem prace malarskie świadczone przez wnioskodawcę na będącym w ruchu oddziale hartowni, można zaliczyć do prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A dział XIV poz. 25 na oddziale będącym w ruchu, gdzie jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach, a mianowicie prace wymienione w wykazie A dziale III prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym poz. 67 – obsługa pieców grzewczych. Praca hartowników polega bowiem na obsłudze i nadzorowaniu pracy pieców hartowniczych. Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca oprócz prac remontowych na będącym w ruchu oddziale hartowni, pracował także na innych oddziałach, gdzie nie były wykonywane prace w szczególnych warunkach, Sąd uznał, że nie pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych nie podlega także okres pracy wnioskodawcy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. od 16 czerwca 1984 roku do 26 sierpnia 1991 roku z trzech względów.

Po pierwsze dlatego, że w/w okresie – jak wynika z zeznań świadków: W. N. i A. K. - wnioskodawca nie pracował stale i pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Podobnie bowiem jak we wcześniejszych spornych okresach

wykonywał prace zaliczone do prac w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A dział III poz. 72 malowanie minią w wymiarze, co najwyżej połowy obowiązującego go czasu pracy. W pozostałym czasie pracy malował wnętrza budynków, hale oraz maszyny stolarskie innymi niż minia farbami. Farbami miniowymi, służącymi jako podkład, wnioskodawca malował tylko konstrukcje stalowe.

Po drugie - wnioskodawca nie pracował w hutnictwie ani w przemyśle metalowym, a malowanie minią jest pracą w szczególnych warunkach tylko pod warunkiem, że jest wykonywane w w/w branży. W branży rolniczej, w której wnioskodawca pracował malowanie minia nie jest zaliczone do prac w szczególnych warunkach.

I po trzecie dlatego, że od dnia 30 października 1984r. aż do dnia 26 sierpnia 1991r. – jak wynika z deklaracji członkowskiej oraz pisma wnioskodawcy z dnia 26 sierpnia 1991r. - wnioskodawca był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K.. Okoliczność tą potwierdził również wnioskodawca jak i świadkowie w toku postępowania.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za **pracowników** zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) akt ten stosuje się do **pracowników** wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W myśl § 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracowniczym.

Stosownie do art. 2 k.p. **pracownikiem** jest osoba zatrudniona na podstawie umowę o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. A contrario osoba zatrudniona na innej podstawie prawnej niż wskazana w § 2 k.p. nie jest pracownikiem. A zatem nie jest pracownikiem osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej oraz umowy o pracę nakładczą.

Pracownikami nie są natomiast członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych,.

Takie stanowisko w tej kwestii zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2005r., II UK 136/04, stwierdzając, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach obejmują pracę wykonywaną w ramach stosunku pracy, a nie stosunku członkostwa w spółdzielni, powołując się na podobny pogląd wyrażony przez Naczelną Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 marca 2003r. (publ. Prawo Pracy 2003, nr 9).

Również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 czerwca 2004r., P 17/03, OTK ZU 2004 nr 6a, poz. 57 (Dz. U. Nr 144, poz. 1530) nie zakwestionował ograniczenia prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na wykonywanie zatrudnienia tylko w charakterze pracownika.

Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 407/13 w wyroku z dnia 10 stycznia 2014r. podzielił tą argumentację stwierdzając, że wnioski wypływające z wykładni logicznej – językowej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach oraz przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983r. (w przepisach tych mowa tylko o pracowniku), z wykładni systemowej, z wykładni historycznej (w świetle unormowań obowiązujących przed reformą ubezpieczeń społecznych w 1998r. prawo do wcześniejszej emerytury z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach dotyczyło jedynie pracowników), a także celowościowej (zamiarem ustawodawcy reformującego ubezpieczenia społeczne nie było modyfikowanie reguł dotyczących przyznawania tego prawa), zmuszają do przyjęcia tezy, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach

nie mogą być inaczej rozumiane jak tylko w ten sposób, że prawo do emerytury w wieku niższym niż ogólny wiek emerytalny przysługuje **jedynie pracownikom** zatrudnionym w szczególnych warunkach.

Zróznicowanie uprawnień podmiotów w zależności od tego, czy praca wykonywana jest w ramach stosunku pracy, czy też na podstawie innych stosunków prawnych w obszarze prawa pracy ma charakter podstawowy i wiąże się ze szczególnymi cechami stosunku pracy, które jakościowo odróżniają go od innych stosunków prawnych, w ramach których świadczona jest praca. Wskazać także należy, że wynikające z unormowań art. 32 ustawy o emeryturach i rentach zróznicowanie uprawnień ubezpieczonych stanowi konsekwencje wcześniej istniejących różnic między pracowniczym i pozapracowniczym ubezpieczeniem społecznym, które wyrażały się przede wszystkim w szczególnym ukształtowaniu wysokości i zasad opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w zależności od tego, czy ubezpieczony wykonywał pracę jako pracownik, czy też jako inna osoba zatrudniona.

Zatrudnienie wynikające ze stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 §2 k.p., bowiem z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z art. 18 ustawy z 1982r. - Prawo spółdzielcze, np.: prawo do uczestnictwa w wlanym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej, do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, do udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności oraz prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni, obowiązek wniesienia wkładu. Z powyższych względów okres taki nie może zostać zaliczony do okresu, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.04.2012r., I UK 383/1 1, Lex nr 1215134; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 2.02.2013r., III AUa 1360/12, Lex nr 1289747; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2.02.2012r., III AUa 1547/11, LEX nr 1115422, wyrok Sądu Najwyższego z 8.12.2009r., I UK 186/09, OSNP 2011/13-14/189, wyrok Sądu Najwyższego z 21.10.2009r., I UK 115/09, LEX nr 558571, wyrok Sądu Najwyższego z 25.01.2005r., I UK 142/04, OSNP, 2005/17/272, wyrok Sądu Najwyższego z 18.01.2005r., II UK 136/04, LEX nr 602703).

Prezentowane przez skarżącego stanowisko, iż jego praca w rolniczej spółdzielni produkcyjnej niczym nie różniła się od pracy wykonywanej przez pracowników tej spółdzielni, a zatem winien być traktowany tak jak pracownik, nie jest trafne. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005r. (I UK 142/04, OSNP 2005/17/272), podkreślono znaczące różnice pomiędzy pracą w ramach stosunku pracy a pracą w ramach członkostwa w spółdzielni. Sąd Najwyższy zaznaczył, że nie chodzi tyle o różnice niejako „fizyczne” (w rozumieniu rodzaju, ilości, sposobu wykonywania pracy), ale formalnoprawne, a ten punkt widzenia jest rozstrzygający. Zachodzi bowiem zasadnicza różnica między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy, a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W tym drugim wypadku prawo i obowiązek świadczenia pracy wynika ze stosunku członkostwa w spółdzielni, z którym wiąże się między innymi prawo udziału w jej zarządzaniu poprzez jej organy i inne rozwiązania instytucjonalne właściwe ruchowi spółdzielczemu, co ma określony wpływ na sposób organizacji pracy i podporządkowanie w procesie jej świadczenia. W wyroku z dnia 8 grudnia 2009 r. (I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189) Sąd Najwyższy po raz kolejny wyraził pogląd, że w przypadku nawiązania z pracownikiem spółdzielni produkcyjnej stosunku członkostwa dochodzi do dorozumianego rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron. Członek tej spółdzielni nie może pozostawać z nią w pracowniczym stosunku zatrudnienia. W rezultacie okres wykonywania pracy w charakterze członka nie może zostać zaliczony do stażu pracowniczego, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w odmienny sposób od praw i obowiązków pracowniczych. Aktem regulującym wykonywanie pracy przez członków spółdzielni była w spornym okresie ustawa z dnia 16 września 1982r. - Prawo spółdzielcze (tekst jednolity - Dz.U. z 2003r. Nr 188, poz. 1848 z zm.), która obowiązuje od 1 stycznia 1983r. Przepis art. 155 § 1 prawa spółdzielczego stanowi, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Możliwe jest także zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni na mocy art. 157 ustawy, zgodnie z którym spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub

na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Z przepisów tych wynika dostatecznie, że członkowie spółdzielni produkcyjnej mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa. Umowa o pracę lub umowy cywilnoprawne mogą zaś być zawierane jedynie z osobami, które nie są członkami rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Tak więc członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę. Choć zatem niektóre prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy członka spółdzielni mogą być podobne lub identyczne jak wynikające z zatrudnienia pracowniczego, to w sensie formalnoprawnym występują tu zasadnicze różnice i to one mają znaczenie. Nie jest natomiast tu tak istotne, że sama praca była świadczona w sposób podobny do pracy zwykłych pracowników.

Tym samym okres zatrudnienia T. C. w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w K. (od dnia 30 października 1984r. aż do dnia 26 sierpnia 1991r.), nie może zostać zaliczony do pracy w szczególnych warunkach, ponieważ w tym okresie wnioskodawca był członkiem w/w Spółdzielni, a zatem nie wykonywał pracy jako pracownik w rozumieniu art. 2 k.p.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by pracował w warunkach szczególnych w ilości co najmniej 15 lat.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.